

SAMOBORSKI LIST

Ljetovališni vjesnik

"Samoborski list" izlazi 1. i 15. u mjesecu.
PRETPLATA na cijelu godinu stoji K 4—, na po godine
K 2—, a na četvrt godine K 1—. S poštou stoji 48 filira
na godinu više, a u Ameriku K 1+40 na godinu više.
Pojedini broj stoji 20 filira.

Odgovorni urednik: Dr. Mijo Juratović.

Uprava se nalazi u Šmidhenovoj ulici broj 22, a upravništvo
u "Samoborskoj tiskari" S Šeka, trg Leopolda Salvatora.

OGLASE prima uprava, a plača se za petitni redak u ravnim
cijekom dijelu po 20 fil. u oglašnom 10 fil. Za oglase,
se više puta uvršćuju, daje se znatan popust.

Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu "Samob. lista".
Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

GODINA I.

U Samoboru, 1. studenog 1906.

BROJ 21.

Sud izložbene porote.

Prošavše godine priopćismo u jednom broju našeg lista na ovome mjestu članak, u kojem govorimo o lošem ili bolje nikakvom načinu našega pivničarenja. Priznadosmo u njemu smo doista regeneracijom naših vinograda znatno napredovali u racionalnijoj kulturi vinove loze, ali je unatoč toga naše manipulovanje vinom nažalost ostalo gotovo nepromijenjeno, t. j. kakovo je bilo i prije regenerovanja. Naše pivničarenje još uvijek sputano u verige nekakih krivih nazora, koji potječu iz mračnjaštva i nepoznavanja stvari, mjesto da je uporedo s regeneracijom vinograda krenulo naprijed putem, što ga je osvijetlila moderna nauka fizike i kemije, pa i botanike a napose bakteriologije. Da do toga još nijesu mogli doći naši seoski gospodari, razumljivo nam je potpuno; ali se čudimo, da se inteligentni vinogradari nijesu također dosada makli sa svoga krivoga stajališta, te nijesu poduzeli gotovo nikakve akcije, da se stari griesi našega pivničarenja odbace, te da se cijeli posao skrene jednoč već na pravi, bolji put.

U onome svome članku iznesosmo ukratko svoje mišljenje, kako bi nam se valjalo odlučno prihvati posla, da promijenimo pravac dosadašnjega našega jalovoga pivničarenja, jer nam ne donosi one koristi, koju bismo morali crpati iz vinogradarstva spram znatno poraslih troškova obradivanja; što više, dokazasmo da nam naše neracionalno pivničarenje zatvara put izvozu našega vina na strana vanjska tržišta.

Ljetošnja gospodarska izložba opet nam je dala priliku, da čujemo sud stručnjaka o našem vinogradarstvu i vinarstvu. Ne može se reći, da je na izložbi bilo od ove struke premašo izlo-

žaka a da bi se mogao izreći valjan općeniti sud. Mali posjed — naš seljak vinogradar dođe nije izložio svoga vina, ali to ništa ne odlučuje, jer primjer za razumnije gospodarenje treba da poteče od inteligencije gospodarske, od velikoga posjeda i vlastele, a taj je na ovoj izložbi bio zastupan toliko, da je bilo izloženo vina iz sviju krajeva naše domovine. Porota je dakle imala dovoljno gradiva za proučavanje, pa je na temelju toga mogla da izreče valjan objektivan sud o pivničarenju našem.

Pristupivši porota k svome poslu, htjela je da na osnovu raznih izloženih vina utvrdi sortiment za pojedina vinogradarska područja. Ova nakana izložbene porote hvale je vrijedna, pa bi bilo i zanimljivo i poučno, kad bismo jednoč bili mogli upoznati čisti tip pojedinih vina iz raznih krajeva naših. Ali i uz najbolju volju nije poroti uspjelo da ustanovi taj zamišljeni sortiment, a naprosto s razloga, što je zaprekom tome bila loša vinska manipulacija. Upravo je žalosno, da od 6 izloženih primjeraka vina talijanske graševine iz jednoga prijedjela, nije jedan jedini primjerak bio sposoban da prikaže čisti tip svoje vrste, u svakoga se našla bilo kakova pogreška, a ipak su gotovo svi ovi izložci potjecali od intelligentnih vinogradara, koji drže, da im je pivničarenje razumno.

Ispitujući porota pojedine vrste vina došla je do uvjerenja, da bi barem za sada, dok je naše pivničarenje još u primitivnom stanju, bolje bilo za maloga posjednika i seljaka, da užgaja u vinogradu samo takove vrste grožđa, kod kojih se vino dade posve lako njegovati i bez znatnijega umijeća pivničarskoga. Naprotiv toga ne preporučuju se malom posjedniku traminac, klevančica, renska graševina i druge mirisne vrste, makar da su osobito fine, ali rode slabo, pa se obično i teže školju.

Ijudi — dobri će ljudi bacati — i moj će se klobuk sve više i više puniti.

Ode. Teško mu je bilo. Nije onako našao u svjetu, kakono je mislio. Rekoće mu: „Ljudi su dobri“, a mislio je i on tako. Filir dva nije mnogo, a čovjek koji imade, nije teško da poda. No riječi onih tamo na domu, kao i misli njegove, bile su tek utvaranje. Zbilja, gorka zbilja drugaćija je . . . Ljudi neki dali, neki se culke okrenuli, a neki . . . većina tek bi se otreasnula: „Ah, što ti bogalji nezretni dosaduju. Ta čovjek bi trebao da samo za nje vodi posebnu burzu . . . Daj, pa daj, i uvijek samo daj . . .“

Tekao se vukao Rajko od grada do grada, od sela do sela, — tako tekao, kako su bile teške i turobne one arije, što su teške iz njegovih održih orguljica, i kao čemerne misli, kad je upoznao, da ljudi nijesu onako dobri, kako si je to on zamisljao.

Ljuto ga je bolje, što ti ljudi nijesu baš nikako htjeli da razlikuju njega od onih običnih bezposličarskih projekata, kakovih je on toliko vido u Italiji, koji oblaže svijetom tjerajući zanat prosvjetjenjem i besposličenjem. Vidiš njih, stotine je puta mislio: Ne daj Bože, da me ikada snade bijeda, te bih morao u svijet kao bogalj. Našao bih ja štrogod, da pokažem svijetu, da nijesam taksi. Pa sto i u tom se prevari . . .

Ljudi shvaćali to sasma drugačije . . . a oni neki, koji pokazuju da imaju srca, tek ga hladno zapitaše: „E, čovječe, a ti kljast, i gotovo bez ruke . . . o strošačak, pa kako je izgubi?“ A kad bi čuli istoriju njegovu, tek bi kimmuli glavom i otisli — a samo gdjekoj bacili bi nešto u škriljak.

Zivot brzao i nizao godine za sobom, a Rajko već i ostario. A kako on, tako i njegove orguljice gubile sve više glas, i tek jedva nekako piskutale — ali on ih podjedno okretao i mučio.

Ni crna vina nijesu zadovoljila porotu, napose ne burgundac, kadarka i frankovka. To je posve razumljivo. Crnim vinima treba mnogo njege, da ih uzdržimo potpuno zdravima, ali još i više, da im pričuvamo njihov tipični ukus i boju. Po našem dosadanju njegovanju nije se postizavao pravi uspjeh, te su ova vina već u drugoj godini imala malo ne sva jednaki ukus, ako se uopće nijesu promijenila na gore, izgubivši svaki plemenitiji izraz svoga tipa.

Nadalje je porota konstatovala, da se neka vina nijesu dostala prave dobrote s razloga, što dottični krajevi ne prijaju onoj vrsti loze. Tako je n. pr. Zagorje nepovoljno za gore pomenute crne vrste grožđa, dok se za Srijem preporučuju slankamenka, kadarka i ružica. Obilnije gojenje srijemske ružice preporučuje porota za cijelu domovinu, jer dobro rod i ne gnijje.

Uopće uvezvi nije sud porote nimalo povalan, a nije mogao drugačiji ni biti, kada znamo u stvari svoju slabost i krivnju. Porota ističe doduše neki napredak spram prijašnjih izložbi, ali taj se opaža ponajviše kod velikog posjeda. Osobito je radosno istaknula lijepu uspjehu vinogradarske udruge brodske i samoborske, ali je isto tako oštros osudila rezultate zagrebačke uzorne pivnice, koji ni najmanje da nijesu u skladu s nazivom „uzorna“. Najgori pak pivničarenje konstatovano je kod takozvanih ljubitelja vinogradarskih, koji se tek uzgredno bave vinogradarstvom; njihovim vinima ne dostaje i najprimitivnija njega pivničarska.

Porota za prosudjivanje izloženih vina nije se zadovoljila samo time, što je izrekla svoj sud o našim vinima, nego je iznijela konkretnе prijedloge, što bi valjalo činiti, da nam se vinska manipulacija podigne i zakrene razumnijim smerom.

I tako ga vidimo jednog jutra u gradiću Z . . . Vuče se Rajko od kuće do kuće — a cvijel se razijegala ulicom.

Gle! — opazi tamo pred onom zidanicom gomilu ljudi, — požurit će se, bit će nešto. — A i treba da je. Već nekoliko dana kišovito u naravi, a i za nj. Tako vrijeme ubija njegov posao . . .

Pred kućom ne možeš svirati, a u „prage“ ljudi ne puštanju, pa što će! Skokne Rajko do one kuće, ustavi se i zasvira. Kljastom rukom drži šešir, a poglednim molbe kruži po gomili. No iz gomile nitko a da bi i oko na nj bacio — tek se neko rutavo ciganče, postavio tik pred nj, i iscerio svoje zagasito lice u nj, pa se zagledao oh . . . kao ono . . . a on okreći i okreći . . .

Gvozdena se kapija na zidanici u taj čas otvori, a gomila nagrane unutra. E, poči će i ja . . . mora da je nešto važna . . . vidjet će, zamolit će ih . . .

Ljudi turkaju i žure se . . . a Rajko držeći klobuk u ruci viđe: Uđijelite, ljudi, siroti kljastu! . . . uđijelite! Bog te Vama . . . napređe se Rajko — ali nikao ne mari sa nj. Ta važnija su pisma neka, za koja hvataju, nego ti čovjek sirota. Pisma nose novac . . . vijesti, a sirota odnosi.

„Uđijelite, ljudi! — glasnije ponovi Rajko, a tad se tamo iz kuta začuje glas: „Ovdje se ne moljaka, to je državno“. — „E, da, državno, da pravo imate . . . nijesam znao . . . Hvala Vam! . . .“

I već je htio da ode, kadno tamo u drugome kulu spazi gospodina . . . piemenita čovjeka sudeći po odijetu i držanju, pa zaustaviv se kraj njega zamoli: „Uđijeli, gospodine, siromahu gladnu, uđijeli! Gladan sam! All gospodin ni da bi okom krenuo.“

A moj Rajko tvrd i opor — naučile ga mnoge gorke u svijetu, pa postao na sve slijep i gluhi kao

Hvala Vam . . .

Tužna monotona arja neke hrvatske pučke pjesme tekla je iz održih uličnih orguljica ulicom gradića Z. Gospodar kljast i oderan siromah, iz onih naših lučnih kamenitih krajeva domovine, gdje bijeda i cvjet domuje, gdje se oko kuća mjesto ružičastih i cvjetnjatih vrtova, polja i livada prostiru mrke i kamenite stijene, koje ne puštaju ni korovu, da se na njima smiri, — ne, voće one, da su i gole i bijedne, kao što su goli i bijedni oni, koji po njima puze. —

Obilazi sirotinja svijetom da služi hijeba, pa da prehrani sebe i obitelj.

Zivjeti treba . . . Ta Bog nam je dao život, — a čovjek treba da ga uždrži, pa bilo kako.

Kljasta mu ruka ne dopušta teški rad. Dobiva dođe za nju (osakatio je u talijanskom ratu) par grožđa od države, kao neki, kako on ono nazivje: „Verwundungs-Zulage“, ali to je toliko, da je previše za umrijeti, a premalo za živjeti. Pa kad je na nagovor nekog čovjeka zamolio u države povlačicu „Zulaga“, odgovorio mu: „Općina je dužna skrbiti za Vas, обратите se na nju“. A on uzdahnuo i kazao: „Hvala im, ta imaju pravo“, „država je rekla“.

Pripovijedao je to općinskim ocima, a oni mu rekole: „Znaš što, Rajko, daj pred vječe. Kupit ćemo ti orguljice — odplaćivat ćeš, pa idi u svijet. A što ćeš ovako? Za rad teški nijesi, a ono mrvu zemlje tek uz more okopat će žena. Prehranit ćeš se lagje, a i žena ti živjet će nekako od ono „Zulaga“. E, a što ćeš? Pa i drugi ovako . . .

I znače se tako. Bilježnik, čovjek dobra srca, po-dupro stvar. I tako moj Rajko malo za tim naprati orguljice na pieci, pa ajde u svijet mističigle, lijevom ču okretati, a desnom kljastom klobuk nekako držati, a

Evo što je porota konstatovala: Sreća je za nas, da je dokinuta klausula talijanskih vina, jer su ta vina pokvarila ukus naše publike. Danas čine našim vinima najveću konkureniju slaba, ali jeftina vina s ugarskih pjeskulja. Da nam se pivničarstvo podigne, trebalo bi ustrojiti na zemaljski trošak po više manjih pivnica, gdje bi se narod poučavao u racionalnom pivočarenju. Te male pivnice ne bi se smjele baviti trgovinom vina, već jedino školovanjem i proučavanjem raznih vrsta loze. Nadalje je porota predložila: da kr. zem. vlada dade ispitati, zašto u nas u mnogim krajevima crna vina ne uspijevaju i gdje bi ona eventualno uspijevala; da se namjeste putujući stručnjaci i da se imenuje posebno povjerenstvo, koje bi za krajeve, u kojima se imade regulacija vinograda tek provesti, predložilo osnovu za regeneraciju vinograda na zdravom i znanstvenom temelju.

Ovi se prijedlozi potpuno slažu s našim nazorima i prijedlozima, što ih priopćismo u lanjskome svome članku, pak radujući se tome nalazimo u onim porotnim prijedlozima najljepšu potvrdu, da je naše mišljenje u ovoj stvari bilo posve ispravno i objektivno. Doduše su naši prijedlozi ostali glas onoga, što vapi u pustinji, ali se nadamo, da ne će takove sreće biti porota. Sud ovakovih stručnjaka treba da se uvaži; pogotovo kad se time može da unaprijedi blagostanje narodno. Da će to naša vlada rado učiniti, držimo posve sigurnim.

Iz trgovinskog zastupstva.

(Sjednica održana 26. listopada 1906.)

Nazorni: gg. kr. kotarski predstojnik Dragan vitez Trnski, upravitelj Čop, te zastupnici: dr. Bišćan, Budi Franjo, Budi Joso, Forko, Franceković, dr. Horvat, Jurčić, Klešić, Medved, Noršić, Razum, Reizer st., Reizer ml. i Simec.

Kotarski predstojnik vitez Trnski otvara sjednicu, prvu, kojoj on u Samoboru prisustvuje, biranim patriotskim govorom, u kojem naglašuje, da je s veseljem prihvatio svoje premještenje u Samobor, koji se odlikuje tolikim prednostima i gdje je otvoreno polje mnogostručnom i intenzivnom radu. On je spremam na taj rad, te se sigurno nada, da će ga trgovinsko zastupstvo podupirati. Pozdravlja zastupstvo srdačno, te mu na srce stavlja medusobni sporazumak i slogan, kako bi sve sile bile usredotočene u misli za procvat i dobrobit Samobora.

Postoji toga prelazi se na dnevni red.

1. Kao prva točka dolazi pretres računa od godine 1905, te čitanje izvješća revizionalnoga odbora. Upravi podijeljen je apsolutorijski.

2. Radi ustanovljenja usurpacije općinskoga zemljišta vodio je gospodarski odbor pregovore s mjerilcima, te predlez ponuda g. Žinka, da cijekupni rad obavi za 1600 K, budući da imade 60 km putovina. Zastupstvo prihvata predlog zast. Razuma, da se sve

onaj njegov kamen na domaći, — i na sve odvraćao jednako: „Hvala!“

E, čuj gospodine — ne budi tvrd — udjeli! — i nehotice doteče se haljina mu. A gospodin se tek sada okrene, omjeri ga onako iz visine, kako ono mijere „viši“ sniježi, a lice mu je poprimilo brutalno-plemenitiji izraz, a opori glas odsjeće: „Nosi se i ne dosaduj!“ I te ledene ponizujuće riječi pale su na isto tako ledenoj Rajku.

All on je vasio i nadalje: „Smiluj se, gospodine! Ta filir dva, ne čete uništiti, a znam, da imas.“

A gospodinu bješe previše te drzovitosti, okrenuv se brutalno zaviče: „Nosi se, što dosaduješ . . . , koji bi Vas vrag nadijelio“. I kao da će ga svojom ogromnom žakom.

Jadni se Rajko prvi put u životu prepao, i odskoči bojažljivo pred plemenitošću suplemenika čovjeka.

Zaboraviv na svoje običajne riječi — tek nekako se snade na protivnoj strani ulice. Sabrav se — okreće, pa će glasom, koji je zvučao nekako oporo na plač: „Hvala Ti, gospodine! Bog Ti platio!“ —

Tišina zavlada u državnoj onoj prostoriji. Teška tišina i kao da je sva onu hrpu ljudi stisnula neka teška omaglica . . . tek se samo na čas sgledaše . . . i žurba za listovima slegnula se . . . Tek se u toj teškoj atmosferi čulo škrapanje pera gospodinova i neko ih rekao bili mrmiljanje.

Za čas dva kao da se prenuše i ljudi, kad se tamo negdje ča iz treće ulice začnu opet cvijel orguljica, i arija te pjesme kao da je bila još tužnija i monotonija, a tempo pjesme pada je, kao da čuje: Hvala Vam . . .

Gospodin je svršio pismo. Okrenuo se prema svjetu, a licem mu je letio neki cerasti osmjeh, pa će onako kao prisiljeno dubokim glasom: „Smješna li državita prosaćenja“. Cutio se zadovoljnim!

I ljudi ga shvatili . . .

kojike usurpao je najedno konstatuju, te da se okupantima bezuvjetno oduzmu. Zastupstvo povjerava gospodarskom odboru, da veličinu posla ispiša, te se s gosp. Žinkom pogodi i načini s njime ugovor, a posao da odmah započne.

3. Cita se otpis kr. zemaljske vlade, kojim se zaključak zastupstva i županije radi prodaje puta između posjeda Josipa Žitkovića i Franje Forka ukida, budući da je uknjižen kao javno dobro. Upućuje se stoga zastupstvo, da na zemaljsku vladu podnese molbu za doznačenje puta općini, a onda neka se podnese predlog, da se put kao nepotrebni na javnoj dražbi proda, kod čega da se okupantima dade prednost.

4. Cita se molba Antuna Peršina, dimnjačara, da se uredi drugi dimnjačarski kotar, te da se njemu povjeri vodenje koncesioniranoga dimnjačarskoga obra. Većina je zastupstva s time sporazurna, jer da je kotar bliži za svladanje posla prevelik. Prihvata se predlog zast. Jose Budija, da se trgoviste u tom pitanju obrati na vanjske općine radi njihovog mišljenja i da se prema tomu udesi daljnji postupak.

5. Cita se otpis kr. zem. vlade, kojim se trgovistu Samobor dozvoljava predujam iz zemaljskih sredstava od K 5400, a općini Podvrh K 4400 za provedenje regulacije potoka Gradne pod uvjetom, da općine same preuzmu garanciju za otplatu predujma u roku od 6 godina, i da one otpadajuće svote od privatnika utjeraju. Prihvata se.

6. Cita se molba oo. franjevaca za ogrjevno drvo. Zast. Franjo Budi i župnik Forko preporučuju, da se molba udovolji. Zast. Joso Budi misli, da se s općinskim šumama imade štediti, jer su i onako poharane, a samostanu neka se pomogne na koji drugi način. Primljen je napokon predlog zast. Reizera st., da im se doznače 4 voza drva.

7. G. Mihelić poklanja trgovistu kamen za izgradnju škarpe ispod mlinu Janka Rezara. Dar se prima i stvara jednoglasna odluka, da se škarpa još ove jeseni imade izgraditi.

8. Zast. dr. Horvat upozoruje zastupstvo, da se u Zagrebu počinje s izgradnjom električne centrale, te da u projektu grada Zagreba nema niti spomena o tome, da bi se mreža električnih pruga produljila do Samobora. Budući da se to kosi sa vitalnim interesima Samobora u njegovu materijalnom opstanku, to on preporučuje, da se poduzmu svi mogući koraci, kako bi se u projekt uzeo i električni spoj Zagreba sa Samoborom. Prihvacen je na to predlog, da se odašalje posebna deputacija k načelniku grada Zagreba, te da mu se predlože želje Samobora. U slučaju pak, da te želje u gradskom zastupstvu zagrebačkom ne bi našle odziva, da se odašalje predstavka na vis. zem. vladi, u kojoj bi se ova zamolila, da zaključke radi električne centrale u Zagrebu ne odobri, ako se ne uzme u obzir komunikacioni električni spoj Zagreba sa Samoborom.

9. Zast. dr. Horvat upozoruje zastupstvo, da je industrijalno poduzeće za proizvod kemikalija „Danica“ po zastupstvu zagrebačkom iz teritorija grada Zagreba odbito, pak stavlja na pretres misao, na bi li to poduzeće Samobor privukao, budući da leži u neposrednoj blizini glavnoga grada i posjeduje potrebitne komunikacije. Zast. Razum misli, da se ova misao a limine mora odbiti s razloga, što je nepobitna istina, da ovake tvornice na kilometre daleko ne samo uništaju svaku vegetaciju, već i okužuju svojim smradom zrak. Samobor pak imade prvu i glavnu zadaču i intenciju, da se razvija kao klimatičko lječilište, a taj karakter izgubio bi onaj čas, kad bi se u njegovoj blizini osnovala slična tvornica. S ovom se mišlu složila velika većina zastupstva.

10. Zast. Budi Joso stavlja predlog, da se pod svaki uvjet kupi Freslovo zemljište na novom trgu. Prihvata se jednoglasno.

11. Predstojnik vitez Trnski čita naredbu zem. vlade od 14. rujna t. g. br. 44.686, kojom se nalaže svim općinskim zastupstvima, da prema zakonitim ustanovama biraju u roku od dva mjeseca načelnike, ako ih nemaju. Pozivlje stoga zastupstvo, da ovu naredbu vis. vlade zadovoljiti i da pristupi biranju načelnika ili da se za mjesto načelnika raspire natječaj. Zast. Budi Joso predlaže, da se pridrži sadanje stanje, budući da je zastupstvo i cijelo trgoviste sa upraviteljem g. Čopom potpuno zadovoljno. Zast. Razum misli, da se ova naredba može doticati samo onih općina, gdje su općinski upravitelji samovoljom oblasti općinama narinuti. U Samoboru izabran je općinski bilježnik voljom cijelog zastupstva upraviteljem, ovo raspoloženje viada i sada, pak nema razloga, da se bira načelnik. Predlaže, da se pridrži sadanje stanje, a u slučaju, da zemaljska vlast ipak naloži izbor načelnika, neka se općinski upravitelj Čop bira i načelnikom, ako se to nebi protivilo zakonitim ustanovama. Zast. dr. Horvat upozoruje, da će se naredba zemaljske vlade prije ili kasnije ipak morati zadovoljiti, razlaže, da je načelnik u Samoboru radi većih i znamenitijih poslova, koji će se osobito buduće godine provoditi, apsolutno potrebit te predlaže, da se odmah pristupi k biranju načelnika iz sredine zastupstva. Oba su predloga stavljeni na glasovanje, te je sa 9 proti 5 glasova prihvacen predlog zastupnika Razuma. Zaključak podstavlja se vis. zem. vladi.

12. Zast. Klešić stavlja više upita, među ostalima, što će se učiniti sa grobljem, koje postaje svakim danom premalenim. Stvara se zaključak, da se još ove godine sakupe svi podaci za proširenje ili razdjeljenje groblja.

13. Na poticaj g. kot. predstojnika stavlja zast. Klešić predlog, neka se zem. vladi podastre molba, da se na zemaljski trošak izasluju građevni i arheološki vještaci, da izraze svoje mišljenje i predloge radi učenja stare gradine, koja se sve više ruši. Predlog prihvata se jednoglasno. Uredjenje serpentina prema gradini prima se kao prva proljetna radnja.

14. Zast. dr. Bišćan stavlja predlog, da se do mačemu dobrotljivom vatrogasnemu društvu, koje je kod pošljednjega požara u domu trgovca Levićara u tili čas bilo do pošljednjega momka zajedno sa pričuvom na garištu, te time ne samo spaslo imutak g. Levićara, nego i od Samobora otklonilo veliku nesreću, zapisnički izrazi priznanje i zahvala. Prihvata se jednodušno. Budući je time dnevni red iscrpljen, zaključuje upravitelj Čop sjednicu u 6 sati poslije podne.

Domaće vijesti.

Svi Sveti. Danas je prvi Božić — kako kaže na narod, ali jesenski. Tiha se sjeta širi cijelim krajem sve kao da podsjeća na prolaznost ovoga svijeta. Od ranoga već jutra juri čejad spram groblja, noseći vjence da okiti grobove svojih dragih pokojnika. A gore na groblju čudna li kontrasta! Unaokolo cijela priroda spremna na počinak tužna je i nijema, a na tihom počivalištu mrtvih gotovo je preko noći nastao bujan perivoj pun prekrasnoga cvijeća i nakita. Ljubav za mle naše učinila je to. Tisuće i tisuće plamenova zasjat će večeras na tihim grobnim humcima, tisuće ugodnih misli poletjet će k njima, pokojnicima našim; mnoga će sunča orositi grob njihov, a mnogo će se molitvica uzvratiti za njih do nebesa. I rastat će se živi od mrtvih, i utrušti će plamenovi, a noćnim zrakom kasno će se još preljevati turovni zvuci zvonova, kao da mrmore: Pokoj im vječni darui, Gospodine!

I bio im sladak pokoj svjema, svjema, koje krije lijepa ova gruda hrvatske zemlje!

Danas poslije podne u 4 i pol sata pjevat će „Jeka“ na groblju tri tužaljke.

Željeznička nesreća. Na karlovačkoj pruzi između Zdenčine i Leskovca srazila se dne 20. pr. mj. dva teretna vlaka. Veli se, da se to dogodilo uslijed magle. Uništeno je više vagona zajedno s robom. Od ljudi nije nitko postradao. Glavni krivac ovoj nesreći je ipak jedan činovnik. Taj je naime zaspao, te nije prijavio u pravo vrijeme odlazak jednoga vlaka. Krivac je otpušten od službe.

Potres. U Samoboru i okolicu osjetio se dne 20. listopada slab valoviti potres u 5 sati 50 časova poslije podne. Drugi lakši udarac očutio se istoga dana u 9 sati 35 časova u noći, a treći iste noći u 12 sati 30 časova. Izvan kuća nije se taj nijedan potres očutio. Seljac iz Velike doline u Kranjskoj pripovijedaju, da su tamo sva tri udarca bila dosta jaka.

† **Ivica Levićar.** Dne 27. o. mj. u 1 sat poslije podne preminuo je nakon strašnih muka i boli Ivica Levićar u 25. godini svoga života, zadobivši prije 14 dana razgranjene i teške oprekline po obim rukama i nogama. Bio je mladić velike marijivosti, čednosti i dobrote, te stoga općenito obljužen među svojim drugovima i znancima. Bio je sva nuda i uzdanje svojih skrbnih roditelja, bio im je jedinac sin, koga su voljeli kao zjenicu oka svoga. Teška nesreća, o kojoj smo javili u pošljednjem broju, uništila ga: groznim bolovima satria mu mlado tijelo i istrgavši ga iz krila roditeljskoga predala ga majci zemlji. Sprovod bio je dne 28. o. mj. uz sudjelovanje mnogobrojnoga općinstva svih složeva, te svih samoborskih društva. Nad otvorenim grobom oprostio se od pokojnika veleć. g. župnik Forko ilijepim ganutljivim govorom, pominjući vrline mладoga pokojnika i njegovu ranu smrt i pružajući roditeljima i prijateljima utjehu. Od samoborskoga Sokola, komu je pokojnik bio revan član, oprostio se brat Marko Bahtovic. Pjevačko društvo „Jeka“ otpjevalo je na to nadgroblju. Na grob položeno je mnogo vjenaca. — Po koj mu vječni!

Đar. Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri poslije podne je veleć. g. dekan i župnik Franjo Forko mjesto vjenčanja na odar neprekidanoga mладoga prijatelja Ivice Levićara svetu od 5 kruna, koju je položio u opravništvo „Samob. lista“.

Promet na Samoborskoj Šeljezniči. Mjesec aprila 1906. unišlo je K 13.409, dok je g. 1905. bilo samo K 10.495. Cijelo vrijeme godine 1906. do konca aprila unišlo je u svemu K 64.028, a proljeće godine samo K 50.299. Prema proljeće godini narastao je po tom dohodak ove godine u svih 7 mjeseci za 14.000 kruna.

Rodarstvene vijesti. U mjesecu listopadu uhićene su 3 osobe radi prošačenja.

Nova školska zgrada u Svetoj Nedjelji.

Dne 2. listopada o. g. pregledana je povjerenstveno po kr. kot. oblasti u Samoboru novo sagradena kuća u Sv. Nedjelji, koja ima odsada služili u školske svrhe i bili stanom učiteljskoga osoblja.

Time je udovoljeno davnoj potrebi, da se napravi dozadašnja trojna drvena škola, koja u zdravstvenom pogledu u nijednoj dobi godine nije odgovarala svojim

svrsi, premda je nabavljena za pokus velikim troškom po kr. zemaljskoj vlasti, jer je imala biti u higijeničkom pogledu uzorom zgrade za pučku školu.

Sadašnja je nova školska zgrada jednokatna kuća, sazidana iz solidnoga materijala na ravnu brežuljku u blizini župne crkve, te je od nje dijeli kotarska cesta, što vodi iz Podsusjeda preko Sv. Nedelje u Samobor.

Nacrte za ovu zgradu načinio je kr. kotarski inžir g. Prister, a odobrio ih je gradevni odsjek kr. zemalje, gradnju pak izveo je graditelj g. Mikloušić iz Jiske.

Školska zgrada podignuta je troškom kr. zem. vlade i prinosom upravne općine Sv. Nedelje.

U prostranom, ogradenom i bijelim pjeskom namatom dvorištu, a ukrasenome nasadima raznolika drveća, zasadjenog uz zgradu, ugodno se ističe ova školska grada lijepom svojom vanjštinom.

U dvorištu ima dovoljno prostora za gombanje i za odmor školske djece.

Školske se sobe nalaze u prvom spratu, a učilijski stanovi u prizemlju, koje je dosta povisoko od tla.

U ove prostorije ulazi se posebnim ulazima, te su nedusobno odijeljene.

Sa zapadne strane dvorišta ulazi se preko dvije stube i kroz prostrana vrata u hodnik, a odavle ulazi se s jedne strane u podrum kuće, a s druge strane vode stube u prvi kat, gdje se nalaze dvije školske sobe, i to: jedna za mušku, a druga za žensku djecu.

Stube su priugotovljene od cementa, prostrane su pravilno položene, pak za kratke djetinje korake uređene; a imadu i jedno počivalište, od kojega vode dalje do gornjega hodnika.

Uz ove stube nema običnih pribućica na zidu, koje su potrebne, naročito kod silaza, a napose u službi, ako je obuća djece nova ili mokra i kano takova diskica.

Hodnik je dovoljno prostran, imade jedan prozor istočne strane, popoden je bojadisanim, četvorastim cementnim pločama.

Uz stijenu hodnika prislonjene su drvene police u kliničanicama, na koje će obiješati djece onu odjeću, koju im ne treba nositi u školsku sobu.

U školske sobe ulazi se kroz visoka dvokrilna vrata: sobe su prostrane u svjemu promjerima, visoki i široki dvostruki prozori podaju dosta svjetla, gornji dio nutarnjih i vanjskih prozora dade se pomoći posebne sprave tako otvoriti, da i za trajanja školske obuke služi za zračenje soba. Platneni zavjori smješteni su na svjemu prozorima. Stijene soba su suhe, pobijeljene i nema ni traga vлагi. Pod je od mekana drveta, a naličen je američkim Dustlesom uljem, koje odstranjuje prašinu, a i gamad se na temu ne drži. Peći su visoke, zemljane, četverouglaste, odgovaraju prostoru soba, a lože se izvana iz hodnika.

Školske klupice su nove, priuđene djetinjoj dobi u dva reda smještene tako, da djeci pada svjetlo u ove strane.

U svakoj sobi ima ih 19, svaka klupa providena s dvije tintarnice, koje su u klupu uložene. Gornja školska klupa je zelenom bojom naličena. U svakoj klupi su za nuždu prostora za šestero djece.

U školskim sobama uredena je dvostruka ventilacija blizu stropa sobe, dokle nad glavama djece nalaze se svakoj sobi u stijeni prama vama dvije četverouglaste izdubine, u kojima je sprava spojena sa šipkama; a nju se tek potegne i ona se otvorit, te sparina iz nje izide za kratak čas napolje.

Druga vrsta ventilacije nalazi se u svakoj sobi blizu, te se otvara, kad je u sobama potrebljivo svježeg zraka.

Iz hodnika ulazi se u školske zahode, svaka škola ima dva zahoda, posebno za mušku i žensku djecu.

Zahodi imadu klosete i pisoire te su tako uredeni, da se mogu lako čistiti, zatvaraju se automatično tako, da nestaje svakoga smrada iz njih.

Izmjeti iz zahoda ulaze po željeznim cijevima u zahodnu jamu, koja se nalazi na istočnoj strani dvorišta, betonirana je i željeznom pokrovom hermetički tako zatvorena, da je svako škodljivo isparivanje iz nje isključeno.

U školskim sobama i po hodnicima nijesu još namještene propisne pljuvaljice.

Voda, koju školska dječa piju u školskoj zgradi, crpe se iz zdenca duboko iskopanog, te je čista i sveža, a nalazi se u blizini škole.

Iz navedenoga opisa ove novosagradiene škole vidi se, da je ona sagradena po zahtjevi higijenije i da kano takova odgovara potpuno svrsi, kojoj je namijenjena.

Dr. Milan Bišćan, kot. liječnik.

(Rado ustupljujemo prostora pripisanom nam gornjem članku našega revnoga izvjestitelja, tim više, što je na tom polju za svoj marljivi rad primio više poхvala. — Uredn.)

Gospodarstvo.

Uništavanje korova.

Otkako je prvi čovjek sagriješio, zlo se javlja na sve strane, pa i tamo gdje ga nitko ne izgleda. „Trnjem i korovom roditi će ti zemlju...“ glasila je osuda Božja nakon prvoga prestupka, a ta se osuda točno vrši još i dan danas. U znoju lica svoga i u teškome trudu cuti čovjek težinu njezinu. I kakogod je staro težanje zemlje, tako je stara i borba, što je čovjek vodi protiv trnja i korova, onoga neprijatelja svoga, koji na svakom koraku teškoga njegova ratarskoga rada progoni muku njegovu te mu zatre plodove njezine. Pa kako se zla sve kloni, tako ni „grom ne će u koprive“ i dok plemenito bilje propada od budi kakove male nepovoljice, korovu ne škodi gotovo ništa: on se širi nadaleko i široko gdje samo i koliko nalazi povoljnijih uslova za svoj opstanak. Ima ga svakuda dosta, na svakom zemljisti i na svakom mjestu, a gdje se jedino pojavi, tu će brzo zadobiti prevlast, i zagusišti domala svaku kulturu, ako ga za dobe još ne opazi oko gospodarevo te ustane protiv njega. Ovaki je boj neprekidan, a ratar treba da je u njem neumoran i nemilostiv, inače ne savlada neprijatelja svoga. A ne valja ni prerano odložiti kopljje, jer se neprijatelj nakon prve oštре i odlučne borbe protiv njega znade vješto pritajiti i sakriti; ali će se za godinu dvije opet još jačom snagom pojaviti i naglo se množati.

Zacijelo se već mnogi gospodar upitao: Odakle toliki korov? Zašto se on svadje lakše zagaji, nego li plemenito bilje? — Plemenitoga kulturnoga bilja razmerno je malo. Ono je uzgojem već raznijezeno, oslabljeno, pak mu ne prija svako tle, već hoće da mu se ugada kao i razmaženomu djetetu. Ne nalazi li dosta baš onakove hrane, kakova mu je po čudi, odmah će smalaksati. A u borbi za opstanak pogotovo je slabic, te ga brzo nestaje s bojišta. U korova je baš protivno: njegov rod broji na stotine vrsta, od kojih si svaka traži barem malo povoljno mjesto, a uhvatiti li ga i koliko samo, ugasit će da doskora istisne iz svoje okoline sve, što nije njemu po čudi. Na tu borbu korov je privikao, ona ga podržava, u njoj je dakle njegov život, pa mu je zato i borba tako uporna.

I korov imade svoje sijače; zato ga imade toliko. A znate li ih, koji su to? To je u prvom redu vjetar i voda. Jaki vihar maše i drma sjemenjačama korova i otresa iz njih sjemenje. Teže sjemenke padnu na zemlju, a sitno i lako sjemenje ponese vjetar sa sobom te ga raznese na sve strane. Na isti način obavija i voda svoj sijački posao. Kišne kapljice udaraju po sjemenjači, istresu iz nje zrelo sjeme na tle. Za jakih kiša poteku bujice na sve strane, pobere što nadu putem i ponesu sa sobom. Kudgod se bujica razlije, tuda ostane za njome i blata, gnojne zemlje, a u njemu i nebrojena

množina svakojakih sjemenaka korova. U naplavini naše su one vrlo povoljnu priliku, imadu dosta hrane i vlage, dokle i sve što im treba, da na onome mjestu razviju novi život.

I neke životinje spadaju medu sijače korova, ali još najviše potpomaže njegovo širenje čovjek sam. To zvoni doduše malo čudno, da bi čovjek podupirao ono, što mu je na štetu, ali je ipak tako, samo on to čini nehotice. Čini to kod gnojenja, kod sjetve, kod žetve, košnje, sušenja, a i drugom kojom prilikom. U gnoju imade vrlo mnogo sjemenja korova. Došlo je u njili smećem, ili ga je donesao vjetar, voda ili ptica, a slijeda toga dode u njih s probavljenom hranom domaćih životinja. Za probave nije sjeme izgubilo svoju klijavost, nego će bujno potjerati kada dospije s gnojem u zemlju. Na taj način ne smije nas iznenaditi, ako nam se jedne godine pojavi na oranici korov, kakova prije nijesmo na njoj vidjeli, ili barem ne u onako velikoj množini. Nije ništa neobična, da sijače s dobrim sjemenom posije i korov. To se redovno događa tamo, gdje se pre malo vodi briga, da bude sjeme za sjetvu određeno što čišće. Za volju štednje mnogi gospodar škrtni kod na bave sjemena za sjetvu, pak radije kupuje lošiju, jestišnju robu, za koju nije siguran da je čista. Posije tu škrrost skupo plaća, jer požanje više korova no žita; a k tomu se još dobavio zla, kojega se neće moći oslobođiti više godina i uz najpriježnju borbu.

Isto se tako može korov rasiriti i kod žetve i košnje. To napose vrijedi za livadni korov, pak za osjak i vilinu kosa u djelatnosti. Tko ovaj korov nije uništil i odstranio s polja prije žetve dotično prije košnje, dobit će naredne godine polovinom manje djelatnosti.

U običnom govoru ili u užem smislu riječi razumevamo pod korovom samo ono bilje, što divlje raste te se pojavlja uz naše korisne biljke. To su dakle gospodarski nametnici, pak ih treba kao očite neprijatelje zatirati na korist plemenitim biljkama, uz koje živu i kojim oduzimaju i troše hranu, a često ih svojim bujnim i hitrijim porastom još i guše. Upravo ovo je uzrok zašto gospodar ubraja medu korov i nekoje biljke plemenite. To su one biljke, koje doduše ne rastu divlje, nego ih gojimo radi njihove koristi, ali su se bez naše voje pojavile na oranici medu žitom ili drugom kojom kulturom. Iz toga proizlazi, da su u širem smislu riječi korov sve one biljke, koje uz naše korisne biljke zapremaju zemljiste. Od toga se dakle ne isključuju ni korisne biljke, ako su zaostale na zemljisti od prijašnje sjetve, ili su se zasijale od ispaloga zreloga sjemenja.

(Nastaviti će se.)

Javna zahvala.

Vele možni gospodin dr. Ante Pavelić, zastupnik naroda kotara samoborskoga, pristupio je kao utemeljitelj obrtničko-radničkome društva „Napredak“ položivši odmah prinos od 50 K. Ovu je svetu društvo položilo u pohranu za bolesne uboge članove svoje, a novome svome utemeljitelju izriče ovim najusrdniju zahvalu sa željom, e bi se i drugi ugledali u lijepi ovaj primjer.

U Samoboru, 18. listopada 1906.

Filip Šimec. Franjo Golesić. Josip Kocijančić.

Prigodom golemog udarca, koji nas je zadisio strašnom nearecom i smrću premiloga našeg jedinca sina Ivice, iskazano nam je sa sviju stranu iskrenog sačeća i susretljivosti. Ne možemo da svakome napose zahvalimo, pak zato svim putem svima, koji su nam u ovoj našoj turi iskazali bilo kakvu uslugu, utjehu ili sačut izricemo

Javna zahvala.

Navlastito toplo blagodarimo plemenitim obiteljima preuvr. gosp. viteza E. Korvina, g. pl. Oreškovića, g. E. Presečinu, našeg dragog kuma Josipa Budija st., gđi J. Cizl i F. Wagner, i g. Prijatelju, koji su nas i rjeđu i djelom u ovoj velikoj nesreći pomagali i tješili.

Istrenu hvale gg. Hjećnicima: dr. M. Juratović, dr. Roksandiću, dr. Blažanu, dr. Wickerhauseru, i dr. Schwarzu, koji su upotreblili sva umijeća ljudske znanosti i iskazali se najvećom poštovovanju.

Hvala g. župniku Porku i g. kapelanima, koji su ganđiljivim načinom obavili sve crkvene obrede i našo tijelo otpustili na vječni počinak. Istako tako hvale i g. župnicima okolišnih župa, koji su obredu prisustvovali.

Hvala svim društvinama: vatrogasnom, veteranskom i radničkom, koji su svojim prisustvom utvrđivali žalobnu povorku, a napose arđačna hvala hrvat. Sokolu, koji je doštom učinom iskazao svomu pokojnomu braću posljednje počasti i otpatio ga na vječni počinak, gđe je tajnik M. Bahovec u ime sve braće izrekao zadnji pozdrav. Hvala dječoj „Josi“, koja se svojim skladnim pjevanjem oprostila s milim našim pokojnikom.

Hvala svim prijateljima i znancima, koji su odar pokojnikom uveli vijencima, a napokon hvala i svim magistrantima i okolinskom pučanstvu, koje je tolikim brojem prisustvovalo žalobnoj povorki, iskazavši time pokojniku počast, a nama srceće.

Svima, svima budi hvala, a od Boga naplaća!

Tugujuci roditelji

Ivan i Barica Levićar.

Tko pošalje??

poštom unaprijed

5 K 40 filira,

dobiva franko u kuću slijedećih 20 knjiga. Samo kratko vrijeme nečuveno jeftino!

1. Frey: „Pomorska bitka“. 2. Bogović: „Crna kraljica“. 3. Tomić: „Pričovjesti“. 4. „...“: „Život kraljice Jelisave“. 5. Štola: „Brat i sestra“. 6. „...“: „Dosta jedan je Bog“. 7. Mijatov: „Život Hajduka Udmantika“. 8. Pastorek: „Rusko-japanski rat“. 9. „...“: „Putolovine Petrice Kerempuhu“. 10. S. K.: „Spomen-pisme“. 11. Puštar: „Obistar Jelisave“. 12. „...“: „Dvostruko umor“. 13. Štola: „Devet izvornih priповijesti“. 14. Štola: „Sikavica dječja“. 15. „...“: „Vojničke žale“. 16. Puštar: „Seljacičke pravice“. 17. Sienkiewicz: „Bartek pobijedilj“ (novorođen). 18. Verne: „Doktor Ox“. 19. Grigorović: „Piknik“. 20. Tomadić: „Crnice“.

Tko šalje poštom unaprijed K 3-20, dobiva 30 šaljivih predmeta za zabavu u ugodnom društvu.

Tko šalje unaprijed K 1-20, dobiva „Zlatne ribice“, gal-ručnik (same odrasli).

Novce molim unaprijed slati knjižari i papirnici

Ferdio Štrmečki knjižar

Frankopanska ulica br. 2. — ZAGREB. — Frankopanska ulica br. 2.

Svoj k svomu!

Svoj k svomu!

Trgovina i naklada umjetnina

Josip Kaplan

Zagreb, Duga ul. 12., Telef. 245.

Preporuča svoje bogato opskrbljeno skladište raznih svetih i svjetskih uijenih slika i staklenih i kromoslika, heliogravura, bakro- i ocjeloreza, akvarela, zrcala u zlatnim i orahovim okvirima.

Tvorničko skladište okvira za slike i letvice za slike u raznim izradbama na veliko i na malo. **Zidnih satova i ura njihalica.** Kiparsko-pozlatarska i staklastarska radiona. Vlastiti proizvod okvira za slike i staklenih slika, kao i slika sa glazbom.

Portreti i umjetna slikarija. Zavod za crkvenu umjetnost, križni putevi, kipovi, raspela i slike za žrtvenike u svakoj izradbi.

Osobito preporučam krasnu sliku „**Saborska sjednica od 4. srpnja g. 1848.**“ koja nebi smjela manjkati u njednom hrvatskom domu.

Ilustrovani cjenici badava i franko.

Ilustrovani cjenici badava i franko.

Vijenci

za okititi odar ili grobove, dobiju se u „Samoborskoj tiskari“ S. Šeka.

Veliki izbor.

Liker-vino za mlohave i nemoćne osobe, finog ukusa
itd. itd. jest

Crêma Marsala

tvornice specijaliteta

Attilio Depaul iz Trsta.

U Samoboru se dobiva kod **Janka Budia ml.**

CUNARD LINIA,

odlazak parobroda

8. studena „Slavonia“

22. studena „Panonia“.

iz RIJEKE u NEW-YORK.

Glavno zastupstvo za Hrvatsku i Slavoniju

R. Prister, Zagreb.

Petrinjska ulica broj 79.

K. Vranešević, zavod za oglašavanje u Zagrebu.

Pozor kućanice!!

Najbolji i najfiniji ocat uporabiv za sve potrebe, a naročito za
kisenje povrća dobiva se u tvornici oca **Andrije Nagode.**

Zahtijevajte samo

Volanijevu lužinu.

Najveći uspjeh sadašnosti!

postigla je poznata i znamenita lužina za pranje rublja tvrtke

EUGEN VOLANI

koja je u kratko vrijeme polučila na gospodarskom polju za štedljive domaćice najsjajniji uspjeh i zadovoljstvo.

Ne kupujte, ako nije
mojim imenom

providjeno.

Lužina je nenaplativa za svaku štedljivu i dobru domaćicu, za bolnice, praonice, samostane itd.

Prednosti kod uporabe jesu: **pranje bez sapuna, sode, pepela i ine primjese, a što je baš glavno kod uporabe, da ne škodi i ne kvari rublje.**

Prištrednja na vremenu.

Prištrednja na trošku.

Prištrednja na gorivu.

Prištrednja na rublju.

Prištrednja na novcu.

Zašto? jer se u 2 sata opere ona količina, što se prije jedan cijeli dan prala.

Zašto? prije su bile potrebne 2 pralje, a sada jedna.

Zašto? jer uporabom gori 2 sata, prije 10 sati.

Zašto? jer ne kvari rublje i traje 2 puta dulje.

Zašto? kod najmanjeg gospodarstva sigurno 100 K.

Ove sve navedene prednosti lužine ispitala su 4 učenjaka i kr. zem. kem. anal. zavod u Zagrebu, predstojnik dr. Srećko Bošnjaković.

Raskužna moć Lužine: raskužuje rublje od zaraznih bolesti, uništaje bacile kolere, pošaline, tifusa i spora, bedrenice (Milzbrand).

Lužina ne zahtijeva nikakvih posebnih uredba ili sprava. Paziti valja na patvorine i jamčim samo onda za sjajan uspjeh, ako je kutija ili omot providjen **mojim imenom.** Narudžbe prima i obavlja **samo** uz pouzeće.

EUGEN VOLANI

Zagreb, Gundulićeva ulica 29, Telefon 154.

Naputke za uporabu šaljem besplatno. — Prodaja najmanje u sanducima po 25 klg.; no da se može svatko o dobroti lužine osvjeđiti, šaljem za pokus kutiju od 4 i pol klg. po K 2/80 uz pouzeće sa napukom. — Trgovci uživaju primjereni popust.

U Samoboru dobije se samo kod E. Presečky-a.